

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Τεύχος

Απρίλιος | 2014
Ιούνιος

22

Ο Επίτροπος Χαν στη Ρόδο

*Έργα στο Παλάτι του
Μεγάλου Μαγίστρου*

*Μια επιχείρηση που
δείχνει το δρόμο*

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ
2007-2013

Στηρίζει ό,τι αξίζει

Αγαπητοί αναγνώστες,

Το καινούριο μας τεύχος είναι αφιερωμένο στη Ρόδο. Αφορμή στάθηκε η επίσκεψη που έκανε στο νησί τον Απρίλιο ο Επίτροπος αρμόδιος για την περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης Γιοχάνες Χαν. Όπως θα διαβάσετε στο σχετικό άρθρο, για ένα διήμερο ο Επίτροπος είχε εποικοδομητικές συναντήσεις με τον Περιφερειάρχη Γιάννη Μαχαιρίδη, υπηρεσιακούς παράγοντες και παραγωγικούς φορείς, με τους οποίους συζήτησε την πορεία του ΕΣΠΑ, αλλά και τον σχεδιασμό για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Παράλληλα θέλησε να διαπιστώσει και από κοντά πώς αξιοποιούνται οι πόροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι επισκέφτηκε τα έργα που εκτελούνται στην Παναγία του Κάστρου και το εμβληματικό Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου, έργο για το οποίο υπάρχει αναλυτική παρουσίαση σε αυτό το τεύχος. Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με μια περιήγηση στη εγκαταστάσεις της Μελισσοκομικής Δωδεκανήσου, μιας δυναμικής επιχείρησης παραγωγής προϊόντων από μέλι που εκσυγχρονίζεται και αναβαθμίζεται διαρκώς αξιοποιώντας και πόρους των ευρωπαϊκών προγραμμάτων (περισσότερα στις σελίδες 10-11).

Διαβάστε ακόμη για την πορεία του Προγράμματος το τελευταίο τρίμηνο, αλλά και για τις εξελίξεις στο θέμα της κατάρτισης του Προγράμματος της νέας προγραμματικής περιόδου.

Καλή ανάγνωση και καλό καλοκαίρι.

Το εξώφυλλο μας:

*Το παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου στη Ρόδο
(φωτογραφία: Νίκος Κασέρης)*

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

**Εκδίδεται από την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή
της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου**

διεύθυνση: Σάκη Καράγιωργα 22 - 84100 Σύρος

τηλ.: 22813 60800

φαξ: 22813 60860

ιστοσελίδα: www.eda.notioaigaiο.gr

e-mail: notioaigaiο@mou.gr

επίβλεψη έκδοσης: Βαγγέλης Αραγιάννης, Νίκος Αλμπανόπουλος

εκτύπωση: ΤΥΠΟΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΑΕ

σε αυτό το τεύχος

03/

Στα βήματα του ΕΣΠΑ

04/

Ο Επίτροπος Χαν στη Ρόδο

06/

Έργα στο παλάτι και τα οχυρά

10/

Μια επιχείρηση που δείχνει το δρόμο

12/

Ο σχεδιασμός για το επόμενο

Πρόγραμμα (2014-2020)

Ολοκληρώνοντας το πρώτο εξάμηνο του 2014 το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007-2013, όπως και όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ, επιταχύνει τους ρυθμούς υλοποίησης προκειμένου να πετύχει και φέτος τους στόχους του.

Παράλληλα βρίσκεται στη φάση της «εξυγιάνσης» με τον εντοπισμό των έργων που:

- δεν ολοκληρώνονται μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου στις 31/12/2015 και θα μπορούν να μεταφερθούν σε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2014-2020
- θα προταθούν ως έργα phasing (ή γέφυρες όπως τα αποκαλούσαμε μέχρι τώρα) μεταξύ των δύο περιόδων
- θα απενταχθούν γιατί δεν έχουν νομική δέσμευση και δεν μπορούν να μεταφερθούν στο νέο ΕΣΠΑ

Στόχος είναι να μειωθεί η μεγάλη υπερδέσμευση και να αποφευχθεί η επιβάρυνση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

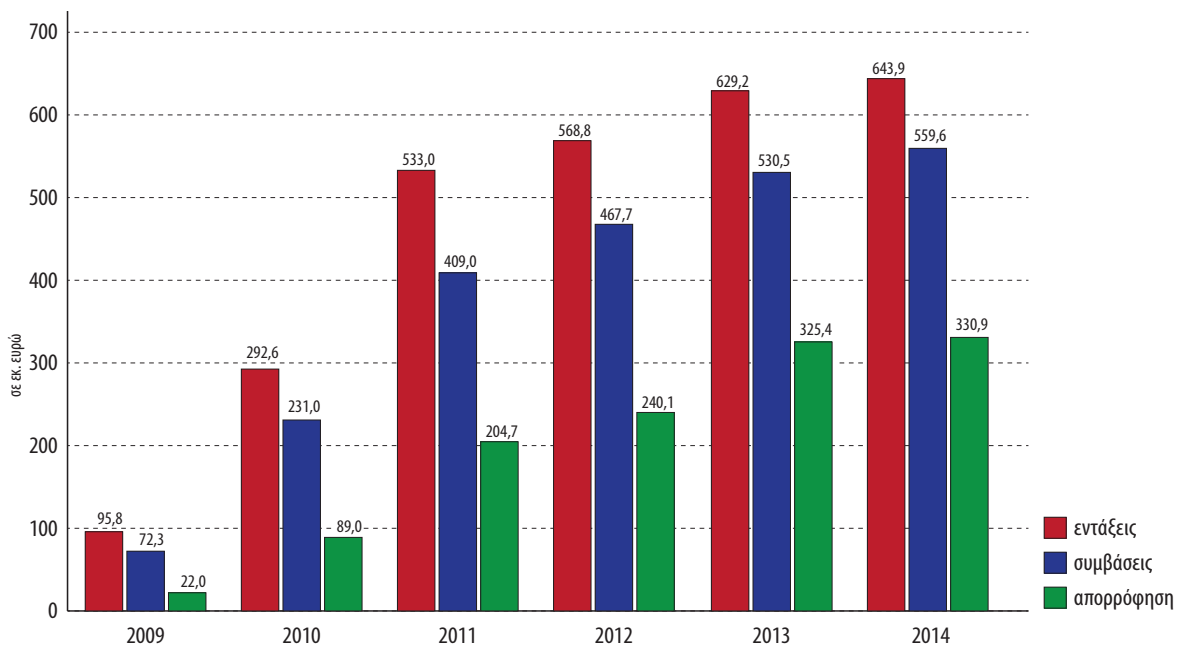
Στις 30/6/2014 οι Άξονες του Προγράμματος που αφορούν στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου παρουσιάζουν συμβάσεις 559,6 εκ. ευρώ, ενώ οι πληρωμές έφτασαν τα 330,9 εκ. ευρώ (ποσοστό απορρόφησης 118,3%).

Στο ιστόγραμμα αυτής της σελίδας κάνουμε μια γραφική απεικόνιση της ετήσιας εξέλιξης του Προγράμματος ως προς το μέρος του που αναλογεί στην Περιφέρειά μας, από το 2009 οπότε και ξεκίνησε ουσιαστικά η υλοποίησή του μέχρι σήμερα. Η πορεία ανά Άξονα Προτεραιότητας φαίνεται στον αντίστοιχο πίνακα.

Όσο για τις δράσεις που διαχειρίζεται η Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας, στο πρώτο τρίμηνο του 2014 συνολικά είχαν ενταχθεί

- Στο Ε.Π. Κρήτης & Νήσων Αιγαίου: 161 πράξεις προϋπολογισμού 248,4 εκ. €, για τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες ύψους 119,7 εκ. €.
- Στο Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού: 4 πράξεις προϋπολογισμού 1,4 εκ. €, για τις οποίες έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες 424 χιλ. € και
- Στο Ε.Π. Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη: 75 πράξεις προϋπολογισμού 109,3 εκ. € για τις οποίες έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες ύψους 26,1 εκ. €.

Διαχρονική Εξέλιξη του Προγράμματος

Πορεία ανά Άξονα Προτεραιότητας

Άξονας Προτεραιότητας	Δεσμεύσεις	Εντάξεις	Συμβάσεις	Πληρωμές
Υποδομές και υπηρεσίες προσπελασιμότητας	40,0	61,4	53,4	36,1
Ψηφιακή σύγκλιση και επιχειρηματικότητα	107,0	374,1	359,1	209,2
Αειφόρος ανάπτυξη και ποιότητα ζωής	76,2	122,5	81,1	54,7
Χωρική συνοχή και συνεργασία	50,6	73,1	54,2	27,3
Τεχνική υποστήριξη	6,0	12,8	11,8	3,6
Σύνολο	279,8	643,9	559,6	330,9

Επίσκεψη στο Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου. Από αριστερά: Ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Κομισιόν στην Ελλάδα Πάρις Καρβούνης, η Γενική Γραμματέας του Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη, ο Επίτροπος Γιοχάνες Χαν και ο Περιφερειάρχης Γιάννης Μαχαίριδης

Ο Επίτροπος Χαν στη Ρόδο

Την Περιφέρεια Νότιου Αιγαίου επισκέφθηκε επίσημα ο Επίτροπος Γιοχάνες Χαν στις 22-23 Απριλίου 2014 για να παρουσιάσει στους εκπροσώπους των παραγωγικών φορέων των Κυκλάδων και της Δωδεκανήσου τις προτεραιότητες της νέας προγραμματικής περιόδου. Με την ευκαιρία, είχε συνεργασία με τον Περιφερειάρχη Γιάννη Μαχαίριδη και στελέχη των υπηρεσιών της Περιφέρειας με θέμα την εξέλιξη του τρέχοντος Προγράμματος και το σχεδιασμό του νέου, ενώ επίσης ξεναγήθηκε σε τρία συγχρηματοδοούμενα από το ΕΣΠΑ έργα.

Το Νότιο Αιγαίο ήταν η 10η από τις 13 περιφέρειες της χώρας που δέχτηκε την επίσκεψη του Επιτρόπου: «Προσπαθώ να γνωρίσω από πρώτο χέρι όλες τις περιφέρειες της Ένωσης, για να έχω προσωπική αντίληψη των πραγμάτων. Δεν συγκρίνεται η άμεση επαφή με τους ίδιους τους πολίτες ή το να δεις κάτι με τα ίδια σου τα μάτια, με το να διαβάζεις εφημερίδες στις Βρυξέλλες» εξήγησε ο κ. Χαν.

Στις συνομιλίες του ο Επίτροπος ανέπτυξε ακόμα μια φορά την άποψή του, ότι η ανάπτυξη των νησιών πρέπει να στηριχθεί «σε μορφές τουρισμού φιλικές στο περιβάλλον και στην πολιτιστική κληρονομιά, με αξιοποίηση της αγροδιατροφής αλλά και του πλούσιου ενεργειακού δυναμικού» την ίδια στιγμή βέβαια, που η Περιφέρεια Νότιου Αιγαίου καλείται να αντιμετωπίσει το πρόβλημα λειτουργίας των τελευταίων χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων σε ορισμένα νησιά: «Η περίοδος 2007-2013 είναι η τελευταία που υπάρχουν διαθέσιμα χρήματα για τη διακοπή λειτουργίας των χωματερών και την περιβαλλοντική αποκατάσταση των χώρων. Είναι απο-

Επίσκεψη στο έργο που εκτελείται στην Παναγία του Κάστρου

λύτως επείγον να ολοκληρωθεί αυτό το καθήκον, όχι μόνο για λόγους δημόσιας υγείας αλλά και για το καλό όνομα των νησιών. Δεν είναι μόνο τα πρόστιμα, είναι η αρνητική επίδραση στον τουρισμό που θα πρέπει να σας απασχολεί».

Ο Επίτροπος αναφέρθηκε και στις προσπάθειες που καταβάλλονται για καλύτερη σύνδεση των νησιών με την ηπειρωτική χώρα και την Ευρώπη, σε όλα τα επίπεδα: «Η καθημερινή ζωή του πολίτη και οι συνθήκες εργασίας του μπορούν να βελτιωθούν με τη χρήση νέων τεχνολογιών, ιδιαίτερα στους τομείς της διοίκησης, της εκπαίδευσης και τη υγείας. Μάλιστα», συνέχισε ο Επίτροπος, «μόλις εγκρίναμε σημαντικά έργα σε αυτή την κατεύθυνση: την παροχή δικτύου υψηλής ταχύτητας στα νησιά και τις απομονωμένες ορεινές κοινότητες και τη δημιουργία πλήρους ψηφιακού περιβάλλοντος στα σχολεία και τη δημόσια διοίκηση. Οι πόροι υπάρχουν. Η πραγματική δυσκολία είναι η απορρόφησή τους. Να αξιοποιηθούν τα χρήματα για να γίνουν τα έργα».

Ένα άλλο θέμα στο οποίο αναφέρθηκε ο Επίτροπος ήταν η λεγόμενη «Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης», με την οποία επιχειρείται να αξιοποιηθεί καλύτερα και αποτελεσματικότερα η καινοτομία στο σχεδιασμό της επόμενης προγραμματικής περιόδου: «Η πολιτική μας περιορίζεται στο να προσφέρει δυνατότητες. Εσείς κάνετε τις επιλογές. Υπό αυτό το πρίσμα καλωσορίζω την ώριμη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης που υποβλήθηκε ήδη από την Περιφέρεια Νότιου Αιγαίου στην Επιτροπή. Η στόχευση και η στρατηγική που θα διασφαλίσουν την υλοποίηση ποιοτικών έργων βρίσκεται εκεί».

Στη διάρκεια της παραμονής του στη Ρόδο ο Επίτροπος απευθύνθηκε στους συνέδρους της CPMR (βλ. πλαίσιο), επισκέφτηκε την Παναγία του Κάστρου & το Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου στη μεσαιωνική πόλη και μια σύγχρονη επιχείρηση, τη Μελισσοκομική Δωδεκανήσου, που έχει πετύχει με επενδύσεις, καινοτόμο προσέγγιση και την ενίσχυση της Ε.Ε., ισχυρή παρουσία στην ελληνική αγορά και το εξωτερικό.

Ο Γιοχάνες Χαν είναι ο Ευρωπαϊός Επίτροπος για την Περιφερειακή Πολιτική, εκπροσωπώντας στην Επιτροπή την Αυστρία. Γεννήθηκε στη Βιέννη το 1957 και ανέλαβε τα καθήκοντά του το 2010. Προηγουμένως είχε υπηρετήσει Υπουργός Επιστημών και Έρευνας (2007-2010) της χώρας και για ένα μικρό διάστημα Υπουργός Δικαιοσύνης. Έχει σταδιοδρομήσει σε μεγάλες αυστριακές επιχειρήσεις όπως στη Novomatic (μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και αργότερα Διευθύνων Σύμβουλος, 1997-2003) ενώ από το 1992 ως το 1997 ήταν Γενικός Διευθυντής του Λαϊκού Κόμματος, συγκυβερνώντος σήμερα κόμματος στην Αυστρία. Έχει κάνει σπουδές φιλοσοφίας, παίρνοντας το διδακτορικό του το 1987 από το Πανεπιστήμιο της Βιέννης.

Τι είναι η CPMR

Η CPMR (αρχικά για την *Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe* – Διάσκεψη των Νησιωτικών και Παράκτιων Περιφερειών της Ευρώπης) είναι μια ένωση 150 νησιωτικών και παράκτιων περιφερειών, που προέκυψε από τις ιδιαίτερες ανάγκες τους και στόχο έχει να προάγει το πνεύμα της νησιωτικότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Την ισότιμη ανάπτυξη όλων των περιφερειών και την υποχρέωση όλων των Θεσμών και Οργάνων της Ένωσης, να λαμβάνουν υπόψη στις αποφάσεις και τους κανονισμούς τις ιδιαιτερότητες των νησιωτικών και παράκτιων περιοχών.

Σήμερα στην CPMR συμμετέχουν 150 περιφέρειες από 28 χώρες, εκπροσωπώντας 200 εκατομμύρια κατοίκους ακόμα και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (Αλβανία, Μαρόκο, Νορβηγία, Ουκρανία, Τουρκία, Τυνησία). Η γεωγραφική διασπορά είναι μεγάλη αφού οι περιφέρειες βρέχονται από τη Μεσόγειο, τον Ατλαντικό Ωκεανό, τη Βαλτική Θάλασσα, τη Βόρεια Θάλασσα ακόμα και τη Μαύρη Θάλασσα. Είναι δε χαρακτηριστικό της χώρας μας, ότι στη Διάσκεψη συμμετέχουν όλες οι ελληνικές περιφέρειες, η μόνη χώρα μαζί με την Πορτογαλία που συμβαίνει κάτι τέτοιο.

Έργα στο παλάτι και τα οχυρά

Οι φωτογραφίες είναι του Νίκου Κασέρη

Την τελευταία δεκαετία, με πόρους του ΕΣΠΑ (2007-2013) και κυρίως του Γ' ΚΠΣ (2000-2006), υλοποιήθηκαν πολλά έργα αναστήλωσης και ανάδειξης των οχυρών και των υπόλοιπων μνημειακών κτισμάτων της εποχής των Ιωαννιτών -ανάμεσά τους, του εμβληματικού Παλατιού του Μεγάλου Μαγίστρου.

Στο Παλάτι γίνονται δύο κυρίως παρεμβάσεις. Η πρώτη (προϋπολογισμού 1,4 εκ. €) αφορά αποκατάσταση των επάλξεων ενός πύργου, προστασία του δώματος από την υγρασία, αποκατάσταση ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων και κλιματι-

σμού, στερέωση διαφόρων στοιχείων και καθαρισμό των εξωτερικών όψεων. Με την ολοκλήρωση των εργασιών, το δώμα αξιοποιείται ως μουσείο (όπως και πριν), με την προσθήκη μικρού αναψυκτηρίου, ενώ ο κήπος διαμορφώνεται ως χώρος εκδηλώσεων.

Η δεύτερη παρέμβαση (προϋπ. 300.000 €) αφορά συνέχεια προηγούμενων, μεγάλης κλίμακας, έργων στερέωσης του ιπποτικού προμαχώνα στο Παλάτι. Ο προμαχώνας ήταν ένα ογκώδες οχυρωματικό σύμπλεγμα που περιελάμβανε τον περίφημο κήπο του Μεγάλου Μαγίστρου και παρουσίαζε τις μέρες μας ευρύτατη κατάρρευση. Με την παρέμβαση ανακατασκευάζεται η στοά της ιπποτικής πυροβολαρχίας και

στερεώνονται ορισμένα μεταγενέστερα βοηθητικά κτίσματα, ώστε το συγκρότημα να καταστεί επισκέψιμο στο κοινό.

Άλλα σημαντικά έργα περιλαμβάνουν την αποκατάσταση πτέρυγας του ιπποτικού καταλύματος εντός της μεσαιωνικής πόλης, όπου διέμεναν οι καταγόμενοι από την Ισπανία ιππότες (300.000€), την αποκατάσταση της διώροφης κατοικίας Τζεμ (κτ. 1514), η οποία σήμερα στεγάζει το ιστορικό φωτογραφικό αρχείο της Αρχαι-

ολογικής Υπηρεσίας (833.000€), την αποκατάσταση του -κατεστραμμένου από βομβαρδισμούς στη διάρκεια του Β' Π.Π.- ξενώνα της Αγίας Αικατερίνης (κτ. 1392), που χρησιμοποιούνταν από τους προσκυνητές στο δρόμο τους για τα Ιεροσόλυμα (300.000€), το περίφημο νοσοκομείο των ιπποτών, που στεγάζει το αρχαιολογικό μουσείου Ρόδου (2,3 εκ. €), άλλα οχυρωματικά μνημεία, κτίσματα και λατρευτικούς χώρους της ευρύτερης μεσαιωνικής περιόδου.

Το ιστορικό χνάρι του Καστέλο

Το Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου ή Καστέλο βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά της Παλιάς Πόλης Ρόδου, στο ψηλότερο σημείο του Κάστρου των Ιπποτών. Η θέση στην οποία χτίστηκε δεν είναι τυχαία: ήδη, τον 7ο αιώνα υπήρχε εκεί ένα βυζαντινό παλάτι το οποίο –με τη σειρά του- θρυλείται ότι θεμελιώθηκε πάνω στον αρχαίο ναό του θεού Ήλιου. Το παλάτι ανασκευάστηκε τον 14ο αιώνα από τους Ιωαννίτες Ιππότες (βλ. πλαίσιο) ως διοικητικό κέντρο και κατοικία του Μεγάλου Μαγίστρου. Εκεί συγκαλούνταν οι Γενικές Σύνοδοι του Τάγματος, γίνονταν οι μεγάλες λαϊκές συναθροίσεις και οι τελετές των Μεγάλων Μαγίστρων. Είχε ισχυρή οχύρωση ώστε να λειτουργεί ως καταφύγιο για τον ντόπιο πληθυσμό όταν το νησί δεχόταν εισβολή.

Το 1522, όταν η Ρόδος πολιορκήθηκε και έπεσε στους Οθωμανούς, το παλάτι έμεινε ανέπαφο εξωτερικά. Έπεσε ωστόσο σε μαρασμό όταν μετατράπηκε αρχικά σε φυλακή («φιλοξενώντας» πέντε φυλακισμένους πρίγκιπες με τις οικογένειές τους) και αργότερα εγκαταλείφθηκε τελείως. Πρώτα μια σειρά από ισχυρούς σεισμούς και τελικά μια έκρηξη σε παρακείμενη πυριτιδαποθήκη οδήγησαν στην πλήρη ισοπέδωσή του.

Όταν τα Δωδεκάνησα πέρασαν στην εποχή της Ιταλοκρατίας (1912-1948) και η Ρόδος περιήλθε στο Βασίλειο της Ιταλίας, το Παλάτι βρέθηκε ξανά στο επίκεντρο

του ενδιαφέροντος. Λίγο πριν το 1940, ο ιταλός διοικητής Τσέζαρε Μαρία Ντε Βέκι αποφάσισε να το ανακατασκευάσει με βάση τα αρχικά σχέδια. Έτσι, μετατράπηκε σε επίσημη κατοικία του εκάστοτε ιταλού διοικητή αλλά και θερινό ανάκτορο του τελευταίου ιταλού βασιλιά, Βιτόριο Εμμανουέλε Γ' και αργότερα του δικτάτορα Μουσολίνι, το όνομα του οποίου βρίσκεται ακόμη σε μια πλάκα κοντά στην είσοδο.

Η όψη του

Βαριές ξύλινες πόρτες, θυροεί, σιδερένια φανάρια και όγκοι πωρόλιθου υποδέχονται πρώτα τον επισκέπτη του Παλατιού. Το οικοδόμημα είναι περίκεντρο πυργοειδές ορθογώνιου σχήματος, διαστάσεων 85X75 μ., χτισμένο γύρω από εσωτερική αυλή με διαστάσεις 45X35 μ. Αναπτύσσεται σε τρία επίπεδα: Στο ισόγειο υπήρχαν οι βοηθητικοί χώροι, οι κουζίνες, οι αποθήκες και οι στάβλοι ενώ στον πάνω όροφο υπήρχαν οι επίσημες αίθουσες, μεταξύ άλλων η μεγάλη αίθουσα του Συμβουλίου, η τραπεζαρία και τα ιδιαίτερα διαμερίσματα του Μεγάλου Μαγίστρου, γνωστά με την ονομασία «Μαργαρίτες». Η είσοδος του Παλατιού είναι εντυπωσιακή και την κοσμούν δύο επιβλητικοί ημικυκλικοί πύργοι με επάλξεις καθώς και ο θυροεί του Μαγίστρου. Έχει τη λιτότητα και την αυστηρότητα των δυτικών οχυρών του 14ου αιώνα, κυρίως γοθτικής προέλευσης. Ωστόσο, φέρει και χαρακτηριστικά πρώιμης αναγεννησιακής αρχιτεκτονικής με «ροδίτικα» στοιχεία.

Οι εσωτερικοί χώροι

Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα μωσαϊκά πατώματα, στρωμένα με ψηφιδωτά, αρχαία, ρωμαϊκά και βυζαντινά, που τα έφεραν οι Ιταλοί από κοσμικά και εκκλησιαστικά κτήρια της Κω για να διακοσμήσουν το Παλάτι· η συλλογή επίπλων δυτικής τεχνοτροπίας του 16ου και 17ου αιώνα, καθώς και κίονες, κιονόκρανα και πίνακες. Την εσωτερική αυλή κοσμούν αγάλματα της ελληνιστικής και ρωμαϊκής περιόδου ενώ ξεχωρίζουν οι αίθουσες αναμονής, υποδοχής, μουσικής, χορού και η αίθουσα του ψηφιδωτού της Μέδουσας.

Ο ρόλος του σήμερα

Το 1948, με την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου στην Ελλάδα το Παλάτι έπαψε να χρησιμεύει ως κατοικία και μετατράπηκε σε θεματοφύλακα πολιτισμού. Στον πρώτο όροφο δημιουργήθηκε μουσείο για καλλιτεχνικές δημιουργίες, είδη λαϊκής τέχνης από την αρχαιότητα και το μεσαίωνα, όπλα, μεσαιωνικές ταφόπλακες, κοσμήματα, βιβλία, πίνακες ζωγραφικής, αγάλματα και άλλα ευρήματα.

Το 1988 φιλοξένησε τη διάσκεψη κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (τότε ΕΟΚ). Από το 1993, σε διαδοχικές αίθουσες του ισογείου στεγάζεται η μόνιμη έκθεση της 4ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων με τίτλο «Η Ρόδος από την παλαιοχριστιανική εποχή μέχρι την κατάληψή της από τους Τούρκους (1522)». Σε αυτήν περιλαμβάνονται ευρήματα των ανασκαφών που διεξήχθησαν στη Μεσαιωνική Πόλη, όπως κεραμικά, γλυπτά, αποτοιχισμένες τοιχογραφίες, φορητές εικόνες, έργα μικροτεχνίας κ.ά.

Σήμερα, το Παλάτι έχει αναδειχθεί πόλος έλξης καθημερινά, χιλιάδων επισκεπτών του νησιού: ένα πολυδύναμο πολιτιστικό κέντρο με περιοδικές εκθέσεις, συναυλίες και επίσημες συναντήσεις υψηλού κύρους.

Οι Ιωαννίτες Ιππότες, γνωστοί επίσης ως «Τάγμα του Αγίου Ιωάννη της Ιερουσαλήμ, της Ρόδου και της Μάλτας» ήταν ιπποτικό τάγμα τα μέλη του οποίου κατάγονταν από την πόλη Αμάφι της νότιας Ιταλίας αλλά αργότερα προέρχονταν από όλη την Ευρώπη. Εμφανίστηκε πρώτη φορά στην Ιερουσαλήμ το 1080, με την ίδρυση νοσοκομείου για τους προσκυνητές των Αγίων Τόπων. Με την πρώτη σταυροφορία, το 1096, μετατράπηκε σε θρησκευτικό και στρατιωτικό τάγμα από

τον Γεράρδο τον Ευλογημένο, αναλαμβάνοντας την προστασία των Αγίων Τόπων και των χριστιανών κατοίκων τους. Χαρακτηριστικός για τα μέλη του τάγματος ήταν ο μαύρος μανδύας με λευκό σταυρό. Στην ακμή του Βασιλείου της Ιερουσαλήμ, το Τάγμα διατηρούσε 7 οχυρά και δεκάδες κτίρια, υπαγόταν απευθείας στον Πάπα, ενώ κάποια περίοδο βρέθηκε υπό την προστασία του Φρειδερίκου Βαρβαρόσα.

Με την ήττα των σταυροφόρων και την πτώση του Βασιλείου της Ιερουσαλήμ (1187) το τάγμα βρήκε καταφύγιο αρχικά στην Τρίπολη του σημερινού Λιβάνου, κατόπιν στην Άκρα της Παλαιστίνης και με την πτώση και αυτής το 1291, στην Κύπρο, στο Βασίλειο που είχε ιδρύσει ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος. Αναζητώντας δικό τους, ανεξάρτητο χώρο, πολιορκήσαν και κατέλαβαν τη Ρόδο, όπου το 1310 εγκατέστησαν δική τους διοίκηση. Δύο φορές αντιστάθηκαν επιτυχώς σε εισβολείς: πρώτα το 1444 έναντι του Σουλτάνου της Αιγύπτου και λίγο μετά, το 1480, έναντι του Μωάμεθ του Πορθητή. Δεν κατόρθωσαν το ίδιο την τρίτη φορά, όταν ο Σουλεϊμάν ο Μεγαλοπρεπής αποβίβασε -το 1522- στη Ρόδο μια γιγαντιαία συγκριτικά με τις δυνάμεις των αμυνόμενων, στρατιά. Η πολιορκία κράτησε 6 μήνες και ο νικητής επέτρεψε στους Ιππότες να αποχωρήσουν στη Δύση παίρνοντας μαζί τους 4,000 κατοίκους του νησιού. Αφού περιπλανήθηκαν για εφτά χρόνια, κατέληξαν το 1530 στη Μάλτα, η οποία τους παραχωρήθηκε έναντι ετήσιου φόρου από τον βασιλιά της Ισπανίας.

Από εκεί συνέχισαν να αποτελούν αγκάθι στα πλευρά της οθωμανικής αυτοκρατορίας και ο ίδιος Σουλτάνος, που το 1522 τους είχε νικήσει αλλά αφήσει ελεύθερους, αποπειράθηκε το 1565 να τους συντρίψει οριστικά στο νέο τους «σπίτι». Έστειλε στη Μάλτα στρατιά από 40.000 πολεμιστές επιβάλλοντας σκληρή πολιορκία των οχυρών και λίγο έλειψε να πετύχει το στόχο του: Οι αποδεκατισμένες δυνάμεις των Ιπποτών κρέμονταν από μια κλωστή, όταν οι πολιορκητές σε εξίσου κακή κατάσταση από τις ασθένειες και την έλλειψη τροφίμων, με πεσμένο το ηθικό, αποφάσισαν να εγκαταλείψουν τον αγώνα. Πολύ αργότερα η Μάλτα έπεσε στον Ναπολέοντα και η έδρα του Τάγματος «περιπλανήθηκε» σε πολλές ευρωπαϊκές πόλεις πριν μετακινηθεί οριστικά στη Ρώμη το 1834, επιβάλλοντας την επιστροφή στα αρχικά του καθήκοντα -αυτά της περίθαλψης των ασθενών και των αδυνάτων.

Μια επιχείρηση που δείχνει το δρόμο

Πώς ένας μελισσοκόμος από τη Νάξο «κατέκτησε» τη Ρόδο

Στη διάρκεια της επίσημης επίσκεψης του Γιοχάνες Χαν στη Ρόδο (βλ. σελ. Χ) ο Επίτροπος ξεναγήθηκε στις εγκαταστάσεις της Μελισσοκομικής Δωδεκανήσου, μιας δυναμικής επιχείρησης παραγωγής προϊόντων από μέλι, με εξαιρετικά ενδιαφέρουσα ιστορία.

Τα πρώτα βήματα για την ίδρυσή της οδηγούν πίσω στο 1962, όταν ο Νίκος Μελισσοουργός από τη Νάξο τοποθετήθηκε έφεδρος αξιωματικός στη Ρόδο για να ολοκληρώσει τη στρατιωτική του θητεία. Εκεί γνωρίστηκε με τη μετέπειτα σύζυγό του και αποφάσισε μετά τις σπουδές του να γυρίσει και να ζήσει στο νησί, όπου παντρεύτηκε, έκανε παιδιά και εργάστηκε ως ανώτερο στέλεχος στον ΟΤΕ. Συνταξιοδοτήθηκε το 1999, πολύ γρήγορα όμως αντιλήφθηκε ότι η ζωή του συνταξιούχου δεν του ταίριαζε και το επόμενο έτος αποφάσισε να ιδρύσει μια εταιρία παραγωγής μελισσοκομικών προϊόντων.

Για μισό λεπτό όμως... Μελισσοουργός στο επίθετο, μελισσοκόμος στο επάγγελμα; Σύμπτωση; Καθόλου: Το επίθετο των προγόνων του ήταν Παπαϊωάννου, αλλά όπως συνηθιζόταν τότε, το οθωμανικό κράτος επέβαλε την αλλαγή του σε Μελισσοουργός, ακριβώς επειδή όλοι στην οικογένεια ασχολούνταν με τη μελισσοκομία. Έτσι και ο ίδιος, από μικρός, είχε διδαχτεί κοντά στον πατέρα και τον παππού του τα μυστικά του επαγγέλματος.

Ιδρύοντας τη Μελισσοκομική ωστόσο, δεν επαναπαύθηκε ούτε στις γνώσεις του, ούτε στην ποιότητα του ελληνικού μελιού. Κατανοώντας από την πρώτη στιγμή ότι ο ανταγωνισμός επέβαλλε την επένδυση στη σύγχρονη τεχνολογία, δημιούργησε με τους συνεργάτες του μοντέρνες εγκαταστάσεις οι οποίες έκτοτε συνεχώς εκσυγχρονίζονται και «άπλωσε» την παραγωγή σε πολλούς τομείς που ξεπερνούν τη συνηθισμένη δραστηριότητα μιας μελισσοκομικής επιχείρησης: Η Μελισσοκομική διαθέτει βασιλικό πολτό, γύρη, εκχύλισμα πρόπολης, πολλούς διαφορετικούς τύπους λουκουμιού με βάση το μέλι (και ανάλογα με την πε-

Από την επίσκεψη του Επιτρόπου Γιοχάνες Χαν στη Μελισσοκομική Δωδεκανήσου

ρίπτωση αμύγδαλο, ινδοκάρυδο, φιστίκι, ούζο, σταφύλι, τριαντάφυλλο και πολλές ακόμα γεύσεις), καλλυντικά (μια πλήρη σειρά από κρέμες και γαλακτώματα προσώπου και σώματος με βάση το μέλι), γλυκά (όπως παστέλι, κανταΐφι, μπακλαβά, μαντολάτο κ.ά.), καραμέλες και πάνω από όλα το μελεκούνι, το παραδοσιακό γλύκισμα της Ρόδου που συνηθίζεται να προσφέρεται στους γάμους.

Η Μελισσοκομική δεν καινοτομεί όμως μόνο με το πλήθος των προϊόντων της αλλά και με τη συσκευασίας τους: Μοντέρνα, καλοσχεδιασμένα, σε πολλά μεγέθη ανάλογα με το είδος, διευκολύνει την είσοδο σε πωλητήρια της Ελλάδας και του εξωτερικού και τραβά το ενδιαφέρον των καταναλωτών. Σημαντική κίνηση παρουσιάζει επίσης το πωλητήριο εντός των εγκαταστάσεων, που συμπληρώνεται από eshop (www.mel.gr) και τμήμα cash and carry για τους επιχειρηματίες. Να σημειωθεί ότι η επιχείρηση απορροφά σχεδόν το σύνολο της παραγωγής μελιού 5 νησιών της Δωδεκανήσου (Ρόδος, Κως, Κάλυμνος, Χάλκη και Τήλος).

Ο Νίκος Μελισσοουργός όμως δεν είναι μόνο παραγωγός και επιχειρηματίας: Είναι συγχρόνως δάσκαλος. Έχοντας φροντίσει να δημιουργήσει τον κατάλληλο χώρο στις εγκαταστάσεις της Μελισσοκομικής, λειτουργεί κάθε Φεβρουάριο σχολή μελισσοκομίας που υποδέχεται και εκπαιδεύει 100 μαθητές το χρόνο, επαγγελματίες του χώρου ή απλούς ερασιτέχνες, λάτρεις του μελιού και της παραγωγής του (διδάσκουν καθηγητές από όλη την Ελλάδα). Είναι επίσης περήφανος για το μόνιμο εκθεσιακό χώρο που δημιούργησε

σε πτέρυγα των εγκαταστάσεων, όπου παρουσιάζεται η ιστορία της μελισσοκομίας από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας. Το μικρό αυτό μουσείο επισκέπτονται κάθε χρόνο χιλιάδες μαθητές από τα σχολεία του νησιού και τα σχολεία που κάνουν την ετήσια εκδρομή τους στη Ρόδο, όπως επίσης χιλιάδες Έλληνες και ξένοι τουρίστες.

Όπως αναφέρθηκε, η εταιρία εκσυγχρονίζεται και αναβαθμίζεται διαρκώς. Σε αυτή τη φάση βρίσκεται σε εξέλιξη η υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενης από το ΕΣΠΑ επένδυσης για την τυποποίηση του μελεκουινού, ενώ τα προηγούμενα έτη υλοποιήθηκαν περισσότερες συγχρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι στη Μελισσοκομική εργάζονται 15-20 άτομα (ανάλογα με την εποχή) αριθμός που από τα πρώτα βήματα της επιχείρησης μόνο αυξάνει.

Ο σχεδιασμός για το επόμενο Πρόγραμμα (2014-2020)

Αυτή την περίοδο ολοκληρώνεται σε όλες τις περιφέρειες της χώρας η κατάρτιση των περιφερειακών προγραμμάτων που θα υλοποιηθούν την περίοδο 2014 – 2020. Στο Νότιο Αιγαίο η ομάδα για τον σχεδιασμό του Προγράμματος συγκροτήθηκε τον Σεπτέμβριο 2012 -και από τότε έχει κυλήσει πολύ νερό στο αυλάκι. Τον Οκτώβριο 2012 η Περιφέρεια υπέβαλε στο αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας τις αρχικές προτάσεις της, που αποτύπωναν τις κύριες αναπτυξιακές της προτεραιότητες. Τον Απρίλιο 2013 πραγματοποιήθηκε το Αναπτυξιακό Συνέδριο της Περιφέρειας και ξεκίνησε ένας ευρύς κύκλος διαβούλευσης. Τον Μάιο υποβλήθηκαν στο Υπουργείο οι προτάσεις της Περιφέρειας για τη διαμόρφωση περιφερειακών και τομεακών πολιτικών ανάπτυξης.

Όλο αυτό το διάστημα το αρμόδιο υπουργείο εξέδιδε εγκυκλίους με

οδηγίες και κατευθύνσεις, στη βάση της διαπραγμάτευσης που έκανε η χώρα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η πιο πρόσφατη από αυτές τις εγκυκλίους, τον Ιανουάριο 2014, έδινε στους φορείς σχεδιασμού αναλυτικές κατευθύνσεις. Την ίδια περίοδο ολοκληρώθηκε από πλευράς Περιφέρειας το σχέδιο Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, που κυρίως προδιαγράφει το ρόλο που μπορούν να παίξουν οι καινοτόμες δράσεις στην αναπτυξιακή προσπάθεια, μέσα από την αξιοποίηση των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων. Λίγο αργότερα, τον Μάρτιο 2014, υποβλήθηκε από την Περιφέρεια το 1ο σχέδιο του Προγράμματος και δύο μήνες μετά, το Μάιο, το 2ο σχέδιο, αφού λήφθηκαν υπόψη οι παρατηρήσεις του Υπουργείου. Στα μέσα του Ιουλίου 2014 το σχέδιο αναμένεται να έχει πάρει την οριστική του μορφή και να υποβληθεί επίσημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς έγκριση.

Οι πόροι

Με βάση την κατανομή των ευρωπαϊκών πόρων στους τομείς Πολιτικής Συνοχής, Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας την περίοδο 2014-2020 και οικονομικά και πληθυσμιακά κριτήρια, στο Νότιο Αιγαίο κατανέμονται 180 εκ. € από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ, τα μισά περίπου (86.1 εκ. €) απευθείας στο ΠΕΠ Νότιου Αιγαίου και τα υπόλοιπα σε τομεακά προγράμματα (πχ. Επιχειρηματικότητα, Ανθρώπινοι Πόροι κλπ.) με δέσμευση τη χρηματοδότηση έργων στο Νότιο Αιγαίο. Τα 86.1 εκ. € για το ΠΕΠ έρχεται να συμπληρώσει η εθνική συμμετοχή, ώστε τελικά αυτό να έχει προϋπολογισμό 172.2 εκ. €. Επίσης προβλέπεται η εκχώρηση στην Περιφέρεια 23,5 εκ. € (κοινοτική συμμετοχή) του Ταμείου Συνοχής από το Πρόγραμμα του Υπουργείου Υποδομών και το 30% των

αναλογούντων στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου πόρων από το Πρόγραμμα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ενώ πρόσθετοι πόροι εκτιμάται ότι θα αντληθούν και από άλλα τομεακά προγράμματα). Με τους πόρους αυτούς η Περιφέρεια θα επιχειρήσει να υλοποιήσει τον κεντρικό αναπτυξιακό στόχο που εκφράζεται στο Πρόγραμμα και είναι η Περιφέρειά μας «να αποτελέσει έναν από τους κορυφαίους προορισμούς της βιομηχανίας της εμπειρίας παγκοσμίως μέσα από την υιοθέτηση μιας στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης, διαφοροποίησης του προϊόντος και δημιουργίας ταυτότητας προορισμού».

Το νέο Πρόγραμμα εκτιμάται ότι θα εγκριθεί έως το τέλος του έτους, οπότε θα αρχίσει και η εφαρμογή του με ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2023.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007-2013

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στηρίζει ό,τι αξίζει

